

Raadsinformatiebrief

Aan:	de leden van de raad
Van:	het college
Datum:	11 december 2018
Onderwerp:	statushouders in Heusden, proces van huisvesting tot participatie
Doel:	ter kennisname/ter informatie
Aanleiding:	collegebesluit 11 december 2018
Aard informatie:	openbaar

Aanleiding

Wij hebben vandaag besloten om in 2019 en tot aan de start van een nieuw inburgeringsstelsel statushouders te ondersteunen in hun proces van huisvesting tot participatie en integratie via maatschappelijke begeleiding door Stichting Vluchtelingenwerk, het aanbod van HOB-trajecten door Baanbrekers en de inburgering+ trajecten in de regio.

Informatie

In de jaren 2015 tot 2017 kreeg ons land te maken met een grote instroom van vluchtelingen. Gemeenten werden door het Rijk opgeroepen om locaties beschikbaar te stellen voor de opvang van vluchtelingen door het COA (Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers). Ook in onze gemeente is in deze periode veel energie besteed aan dit vraagstuk en is, samen met inwoners, actief gezocht naar een locatie in de gemeente voor een kleinschalig AZC. Gedurende een korte periode is een honderdtal jongeren opgevangen in Mariënkroon. Uiteindelijk is de instroom van de vluchtelingen een halt toegeroepen door de zogenaamde Turkije-deal. Voor de buitenwereld lijkt hiermee het vluchtelingenvraagstuk in de gemeente van tafel. Maar we staan nog steeds voor een grote opgave als het gaat om de gehuisveste en nog te huisvesten statushouders en de ondersteuning van deze mensen naar participatie en integratie.

Vanaf 1 januari 2015 tot en met eind 2018 bedraagt onze huisvestingstaakstelling zo'n 300 personen. Ongeveer de helft van dit aantal personen is 18 jaar of ouder.

Participatieverklaring

Vrijwel direct na vestiging in onze gemeente starten de statushouders met hun inburgering en participatie. Zij krijgen hierbij ondersteuning van Stichting Vluchtelingenwerk in de vorm van maatschappelijke begeleiding. Sinds 1 oktober 2017 is het Participatieverklaringstraject een verplicht onderdeel om het inburgeringsdiploma te behalen. Dit traject moet door de gemeente worden aangeboden en gaat over de Nederlandse waarden en normen, zoals vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. In totaal hebben 16 statushouders in onze gemeente dit verplichte participatietraject afgerond.

Voor 1 oktober 2017 was de participatieverklaring nog niet verplicht, maar het participatietraject werd sinds 2016 al vrijwillig aangeboden. Er zijn ongeveer 70 statushouders die de participatieverklaring hebben ondertekend voordat het participatietraject wettelijk verplicht werd.

HOB-project erg succesvol

De meeste statushouders hebben nog geen werk en hebben een uitkering nodig. Baanbrekers is hiervoor de uitvoeringsorganisatie en in het kader van de Participatiewet wordt onderzocht wat er voor de statushouder nodig is om aan de arbeidsmarkt te kunnen gaan deelnemen. Hiervoor is een speciaal traject ontwikkeld, het zogenaamde HOB (Huis, Opleiding, Baan) -traject. Binnen het HOB-traject krijgen statushouders intensieve begeleiding en ondersteuning. Hierbij wordt het inburgeringstraject gecombineerd met (een traject naar) werk of scholing, zodat de statushouders sneller en duurzamer op eigen benen kunnen staan.

In het HOB-traject wordt 50% van de statushouders geplaatst op betaald werk en daarmee is het erg succesvol. Dit resultaat is fors hoger dan het landelijke gemiddelde. Ook de betrokken werkgevers zijn erg enthousiast over het HOB-traject.

Nieuw inburgeringsstelsel op komst

Naast het vinden van werk is ook het behalen van het inburgeringsdiploma voor de statushouders van groot belang. De eigen verantwoordelijkheid van statushouders en de vrije marktwerking voor de aanbieders van inburgeringstrajecten worden inmiddels gezien als knelpunten voor een succesvol inburgeringstraject. Het Rijk heeft daarom een herziening van het inburgeringsstelsel aangekondigd. Die moet medio 2020 ingaan.

De hoofdlijnen van het nieuwe stelsel

Uitgangspunt van het nieuwe stelsel is dat iedereen meedoet, het liefst via betaald werk en daar moet de inburgering aan bijdragen. Dat is waar de inzet van de inburgeraar, de overheden en andere (maatschappelijke) partners zich op richt. Om deze doelstelling te bereiken wordt inburgering gepositioneerd als onderdeel van het brede sociaal domein. De regierol van gemeenten over de uitvoering wordt vastgelegd in de wet. Het nieuwe stelsel zet in op een doorlopende lijn vanuit de opvang. De regierol van gemeenten hierin begint met een brede intake. Leren en participeren gaan hand in hand en beide aspecten worden in een persoonlijk plan opgenomen. Ontzorgen is gericht op zelfredzaamheid en helpt om bij aanvang de focus van inburgeringsplichtigen op inburgering en participatie te richten.

Er komen 3 leerroutes in het nieuwe stelsel:

- onderwijsroute: gericht op het behalen van een Nederlands schooldiploma voor een goede startpositie op de arbeidsmarkt. Jonge inburgeraars worden daarom zo snel mogelijk doorgeleid naar een Nederlandse opleiding;
- reguliere B1 route: om het mogelijk te maken dat de meeste inburgeraars zo snel mogelijk, maar maximaal binnen 3 jaar, taalniveau B1 behalen en hun perspectief op de arbeidsmarkt vergroten, is het van belang dat het leren van de taal wordt gecombineerd met (vrijwilligers)werk;
- voor mensen voor wie de onderwijs- of B1-route buiten bereik ligt, komt er een speciale leerroute zodat iedereen leert zich in de maatschappij te redden. Er worden geen ontheffingen op basis van aantoonbaar geleverde inspanning meer verleend.

Gemeentelijke regie

Met de stelselwijziging krijgen gemeenten meer regie. Tot die tijd worden de gemeenten door de minister opgeroepen om nu al de ruimte te gebruiken om voor statushouders vroegtijdig een plan te maken dat zich richt op inburgering en werk. De HOB-aanpak in de Langstraat kan worden voortgezet omdat veel aspecten van de nieuwe aanpak daarin al aanwezig zijn. Daarnaast zijn de gemeenten in de regio Hart van Brabant al geruime tijd bezig om de vroegtijdige en integrale aanpak te verbeteren. Een belangrijk onderdeel is om daarmee te starten in het AZC. Ter voorbereiding op het nieuwe inburgeringsstelsel wordt in 2019 gestart met de zogenaamde inburgering+ trajecten. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in 3 soorten trajecten: de fast track route, de B1 route en de Z-route. Dit sluit aan bij de 3 leerroutes in het nieuwe stelsel.

Om de HOB-trajecten en inburgering+ trajecten in 2019 te kunnen bekostigen zal bij de jaarrekening 2018 worden voorgesteld om het bestaande restantbudget hiervoor over te hevelen. Naar verwachting is het restantbudget ongeveer € 260.000. Deze middelen zijn ontvangen voor de gehuisveste statushouders in 2016 en 2017.